

Single Market Programme (SMP)

SMP-2023-TOURSME

Transitioning to a more sustainable and resilient ecosystem –
empowering tourism SMEs

Tuotos 3.2 Valmentajan opas pk-yritysten valmentamiseen

www.inspires-tourism.eu

Co-funded by
the European Union

This project has received funding from the European Union's
Single Market Programme under grant agreement No 101181590

Projektin nimi:

Initiatives for Sustainable innovative Practices, Resilience, and Empowerment in Tourism SMEs

Lyhenne: INSPIRES

Avustussopimus: 101181590

Hankkeen kesto: 36 kuukautta

Aloituspäivä : 1. marraskuuta 2024

Päätymispäivä : 31. lokakuuta 2027

Pääkumppani/koordinaattori:

ERLEBNIS BREMERHAVEN GMBH (EBG) (Saksa)

Yhteistyökumppanit:

TOERISME PROVINCIE ANTWERPEN (BE)

KAUPPA- JA TEOLLISUUSKAMARI VRATSA SDRUZHENIE (BG)

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO INDUSTRIA SERVICIOS Y NAVEGACION DE SEVILLA (ES)

PODKARPACKIEN WOJEWODZTWO (PL)

LAPIN AMMATTIKORKEAKOULU OY (FI)

EUROOPAN KULTTUURIMATKAILUN VERKOSTO (BE)

Yhteystiedot:

Franziska Stenzel, Helmut Berends, Claudia Harms

Sähköposti: INSPIRES@erlebnis-bremerhaven.de

Verkkosivusto: www.inspires-tourism.eu

Asiakirjan hallintalomake

Työpaketti	WP3 Train the Trainer koulutusohjelma
Tuotos	D3.2 Valmentajan opas pk-yritysten valmentamiseen
Levittämistaso	Julkinen
Toimitettavan tyyppi	Raportti
Pääkirjoittaja	Lapin ammattikorkeakoulu
Eräpäivä	M15: tammikuu 2026
Lähetyspäivämäärä	16. maaliskuuta 2026

Asiakirjan muutoshistoria

Versio	Päivämäärä	Toimittaja/Arvioija	Huomautus
V1.0	30.1.2025	Jenny Kilpeläinen (Luas)	Sisäiseen tarkistukseen tarkoitettu versio
V2.0	10.2.2026	Mirva Tapaninen (Luas)	Versio pääkumppanin ristiintarkistusta varten
V3.0	11.2.2026	Helmut Berends (EBG (LP))	Lopullinen ristiintarkistus ja asettelun korjaus
V4.0	03.03.2026	Mirva Tapaninen (Luas)	Päivitetty versio
V5.0	07.03.2026	Helmut Berends (EBG (LP))	Lopullinen ristiintarkistus ja asettelun korjaus
V6.0	16.3.2026	Jenny Kilpeläinen (Luas)	Tarkistettu versio EISMEA:n kommenttien perusteella

Lyhenteiden luettelo

Koronavirustauti 2019	COVID 19
Euroopan komissio	EY
Euroopan innovaationeuvosto ja pk-yritysten toimeenpanovirasto	EISMEA
Avustussopimus	GA
Kumppanuussopimus	PA
Toimenpiteen kuvaus	Käyttöaika
Projektikoordinaattori	KUJERTAA
Kansalaisjärjestö	Kansalaisjärjestö
Poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset, teknologiset, oikeudelliset ja ympäristötekijät	SURVIN
Ohjausryhmä	SG
Pienet ja keskiuuret yritykset	pk-yritys
Kouluttajien koulutusohjelma	TTP
Pääkumppaniitiimi	LPT
Työpaketti	WP

Vastuuvapauslauseke

Euroopan unionin rahoittama. Näkemykset ja mielipiteet ovat kuitenkin ainoastaan kirjoittajan/tekijöiden omia eivätkä välttämättä vastaa Euroopan unionin tai EISMEA:n näkemyksiä. Euroopan unionia tai myöntäjää ei voida pitää niistä vastuussa. INSPIRES-projektin kumppanit eivät ole vastuussa tässä esitettyjen tietojen käytöstä.

Projektiikumppanit

Sisältö

INSPIRES Train the Trainer koulutusohjelma	1
Kouluttajan oppaat viidelle koulutusmoduulille	2
Moduuli 1: Riskienhallinta ja resilienssi	2
Moduuli 2: Kiertotalous matkailussa	3
Moduuli 3: Regeneratiivinen matkailu	4
Moduuli 4: Monimuotoisuus ja osallisuus	5
Moduuli 5: Uudet teknologiat ja älykäs matkailu	7
Harjoittelumenetelmät	9
Ennakointi	9
Tapaustutkimukset	9
Systeminen ajattelu	10
Yhteiskehittäminen	10
Testaus	11
Johtopäätös	12
Viitteet	13

INSPIRES Train the Trainer koulutusohjelma

Tourism Transition Pathway - Matkailun siirtymäpolku¹ on EU-tason strateginen viitekehys, joka on kehitetty laajan yhteiskehittämisen prosessin kautta, johon osallistui satoja matkailualan sidosryhmiä – yrityksiä, viranomaisia, matkailukohteita, kansalaisjärjestöjä, tutkijoita ja jäsenvaltioita. Siinä hahmotellaan toimet, uudistukset, investoinnit ja yhteistyö, joita tarvitaan matkailuekosysteemin nykyaikaistamiseksi COVID-19:n jälkimainingeissa ja EU:n vihreiden ja digitaalisten tavoitteiden mukaisesti. Siirtymäpolun ei ole tarkoitus olla yhden koon kaikille sopiva suunnitelma. Se on yhteinen EU-kehys, jota jokainen maa ja alue mukauttaa omiin matkailurealiteetteihinsa. Vaikka viitekehys antaa suuntaa, käytännön toteutus tapahtuu paikallisesti hallitusten, kohteiden ja yritysten koordinoimien toimien kautta.

INSPIRES-Train the Trainer koulutusohjelman (TTP) sisältö² on suunniteltu siten, että tiedot ja esimerkit voidaan mukauttaa erilaisiin EU-tason ja alueellisiin konteksteihin. Materiaali on muokattavissa, ja kouluttajat voivat myöhemmin toteuttaa aluekohtaisia parhaita käytäntöjä ja tapausesimerkkejä. TTP on suunniteltu tämän EU-tason strategisen kehityksen mukaiseksi. Siirtymäpolku korostaa, että pk-yritykset tarvitsevat paikallisia kouluttajia ja että koulutusekosysteemien on oltava linjassa vihreiden, digitaalisten ja resilienssitavoitteiden kanssa. TTP on suunniteltu ja yhteistyössä luotu tämän EU-tason strategisen kehityksen mukaiseksi.

TTP on linjattu polun kolmen pääpilarin kanssa: vihreä siirtymä, digitaalinen siirtymä ja resilienssi. Metodologia heijastaa polun periaatteita, esimerkiksi käyttämällä maakohtaisia tapaustutkimuksia, painottamalla vertaisoppimista ja yhteisöllisyyttä sekä tarjoamalla teoreettisia tietopohjia, mutta priorisoimalla käytännön työkaluja pk-yrityksille.³

TTP tukee matkailualaa kouluttamalla ja täydentämällä eri sidosryhmiä, kuten matkailun alueorganisaatioiden edustajia, kouluttajia, projektipäälliköitä, virkamiehiä ja päätöksentekijöitä, kestävyden, resilienssin ja digitalisaation aloilla. Tämän koulutusohjelman avulla kouluttajat voivat sitten siirtää tietämystä maansa ja alueensa pk-yrityksille.

Käytännön toteutus on suunniteltu mahdollisimman läpinäkyväksi ja helppokäyttöiseksi. Ohjelmassa on viisi koulutusmoduulia:

- 1) Riskienhallinta ja resilienssi,
- 2) Kiertotalous matkailussa,
- 3) Regeneratiivinen matkailu,
- 4) Osallisuus ja monimuotoisuus, ja
- 5) Uudet teknologiat ja älykäs matkailu.

¹ [Euroopan komissio, 2022](#)

² [INSPIRES Kouluttajien kouluttamisohjelma, 2025](#)

³ [Matkailun siirtymäpolku, 2022](#)

Kaikki moduulit ovat linjassa Transition Tourism Pathway -kehityksen kanssa. Lapin ammattikorkeakoulu järjesti vuosina 2025–2026 viisi verkkokoulutustilaisuutta kouluttajille. Yhteensä 46 osallistui. Nämä kouluttajat siirtävät nyt tietoa paikalliselle tasolle järjestämällä sekä paikan päällä että verkossa koulutustilaisuuksia keskeisistä aiheista.

Tämä opas esittelee viisi aihetta ja koulutusmenetelmää, jotka auttavat kouluttajia:

1. sisäistämään kunkin moduulin uudet tiedot ja
2. siirtämään tietoa oman alueensa pk-yrityksille valittuja koulutusmenetelmiä käyttäen.

Kouluttajan oppaat viidelle koulutusmoduulille

Moduuli 1: Riskienhallinta ja resilienssi

Riskienhallinta viittaa prosessiin, jossa tunnistetaan, arvioidaan, priorisoidaan ja lievennetään riskejä haitallisten tapahtumien todennäköisyyden ja vaikutusten minimoimiseksi samalla kun maksimoidaan organisaation tavoitteiden saavuttamisen mahdollisuudet. Se sisältää systemaattisen lähestymistavan riskien ymmärtämiseen ja hallintaan organisaation kaikilla tasoilla strategisesta päätöksenteosta jokapäiväiseen toimintaan.

Turvallisuus on keskeinen osa matkailuyritysten laatua ja kilpailukykyä. Yhteistyö, tiedonvaihto ja yhteiset kehityssintressit vahvistavat verkoston toimintaa ja luovat lisäarvoa kaikille osapuolille.

Matkailualan yrityksissä riskienhallinta tulisi integroida strategiseen johtamiseen kaikilla tasoilla – mukaan lukien tarkoitus, hallinto, johtajuus ja sitoutuminen, strategia, tavoitteet ja toiminta. Vaikka riskienhallintaan on olemassa useita työkaluja, jokaisella maalla ja alueella on oma ainutlaatuinen toimintaympäristönsä ja sidosryhmäverkostonsa. Siksi on tärkeää valita lähestymistapa, joka parhaiten sopii yrityksen toimintaan, kokoon ja sijaintiin.

Opi riskienhallinnan ja resilienssin perusteet matkailualalla.

[Moduuli 1 Riskienhallinta ja resilienssi matkailussa](#) korostaa matkailuekosysteemin roolia pk-yritysten kyvyn vahvistamisessa kestää shokkeja, kuten pandemioita, ilmastonmuutosta, työvoimapulaa, geopoliittisia häiriöitä ja digitaalisia haavoittuvuuksia. Moduuli tukee tätä suoraan antamalla pk-yrityksille työkaluja tällaisten häiriöiden ennakointiin ja niihin reagoimiseen.

Keskeiset käsitteet:

Riskienhallinta, ennakointi, kriisinsietokyky, matkailun turvallisuus, kriisi, kriisinhallinta

Oppimistavoitteet

	Osallistuja
1	Ymmärtää riskienhallinnan ja resilienssin käsitteen matkailussa
2	Analysoi riskienhallinnan periaatteita ja prosesseja pk-yritysten näkökulmasta
3	Ymmärtää riskienhallinnan kokonaisvaltaisena lähestymistapana sekä strategisella että operatiivisella tasolla
4	Soveltaa riskienhallintaprosessia ja -työkaluja matkailuliiketoiminnassa

Johdanto

Tämä moduuli koostuu kahdesta seuraavasta sessiosta:

1. Kokonaisvaltainen lähestymistapa riskienhallintaan. Tässä sessiossa tarkastellaan riskienhallinnan ja selviytymiskyvyn käsitteitä sekä sitä, miten niitä sovelletaan matkailukontekstissa pk-yritysten näkökulmasta.
2. Riskienhallintaprosessi ja -työkalut. Tämä sessio lisää ymmärrystä riskienhallintaprosessin vaiheista ja pk-yrityksille saatavilla olevista työkaluista.

Sisältö

Tämä moduuli koostuu seuraavista sisällöistä:

1. Kaksi luentodiasarjaa, yksi per sessio
2. Esimerkkejä ja parhaita käytäntöjä
3. Luettelo videoista ja verkkolukemisesta
4. Aktiviteetit

Moduuli 2: Kiertotalous matkailussa

Matkailualan toiminta perustuu suurten materiaalmäärien käyttöön. Ala kuluttaa paljon energiaa ja vettä sekä tuottaa jätettä. Nämä negatiiviset vaikutukset korostavat tarvetta siirtyä kiertotalouteen matkailussa.

Yleisesti ottaen kiertotalous on talousmalli, jonka tavoitteena on resurssien käyttötapojen perusteellinen muutos; resursseja käytetään uudelleen ja pidetään tuotannon ja käytön kiertokulussa. Siksi kiertotalous on tärkeä työkalu matkailuyrityksille kestävän kehityksen saavuttamiseksi. Se tuo myönteisiä ympäristövaikutuksia lisäämällä niiden toiminnan resurssitehokkuutta.

[Moduuli 2 Kiertotalous matkailussa](#) integroi kiertotalouden periaatteet koko laajempaan vihreään siirtymään. Kiertotalous näkyy toistuvasti strategisissa tavoitteissa, operatiivisissa toimenpiteissä, pk-yritysten tukitoimissa, tutkimus- ja innovointiprioriteeteissa sekä ympäristön seurannan työkaluissa. Pk-yrityksille kiertotalous toteutuu usein ympäristöasioiden hallintajärjestelmien ja

kestävien hankintojen kautta.

Keskeiset käsitteet

kiertotalous matkailussa, resurssien käyttö, resurssitehokkuus, kiertotalouden liiketoimintamalli, kiertotalouskäytännöt, kiertotalousmuutos

Oppimistavoitteet

	Osallistuja
1	Ymmärtää kiertotalouden käsitteen ja sen pääpiirteet matkailussa
2	Analysoi kiertotalouden liiketoimintamallien ja -käytäntöjen piirteitä matkailussa
3	Ymmärtää, miten matkailuyritys voi aloittaa kiertotalousmuutoksensa

Johdanto

Tämä moduuli koostuu kahdesta seuraavasta sessiosta:

1. Johdatus kiertotalouteen matkailussa. Tässä sessiossa tarkastellaan kiertotalouden käsitettä ja sen pääpiirteitä matkailussa matkailuyrityksen näkökulmasta.
2. Kiertotalousliiketoimintamallit ja -käytännöt. Tämä sessio lisää ymmärrystä kiertotalousliiketoimintamalleista ja -käytännöistä sekä siitä, miten kiertotalousmuutoksen voi aloittaa.

Sisältö

Tämä moduuli koostuu seuraavista sisällöistä:

1. Kaksi luentodiasarjaa, yksi per sessio
2. Tapaustutkimus kiertotalouden soveltamisesta matkailuyrityksessä
3. Luettelo videoista ja verkkolukemista
4. Aktiviteetit

Moduuli 3: Regeneratiivinen matkailu

Uudistavaa matkailua korostetaan matkailualan uutena kestävän kehityksen aaltona. Nykyiset kestävän kehityksen lähestymistavat eivät riitä vastaamaan kasvaviin ekologisiin ja sosiaalisiin haasteisiin, jotka edellyttävät matkailuyrityksiltä täysin uudenlaista ajattelutapaa ja liiketoimintaa.

Regeneratiivinen matkailu ei siis ole eräänlaista matkailua, vaan pikemminkin erilaista ajattelutapaa talouden, luonnon ja yhteiskunnan välisestä suhteesta. Kyse on matkailukohteiden

potentiaalin hyödyntämisestä lisäämällä niiden luonnon ja ihmisen elävien järjestelmien uudistumiskykyä, joissa yritys toimii.

[Moduuli 3, Regeneratiivinen matkailu](#), korostaa, että matkailun tulisi aktiivisesti parantaa ekosysteemejä, ei vain minimoida haittoja, vaan parantaa paikallisten ihmisten hyvinvointia ja vahvistaa paikallista taloutta sekä paikan ainutlaatuista luonnetta ja kulttuuriperintöjä. Kiertotalousjärjestelmät ovat uudistamisen perusta. Matkailun toimenpiteet mahdollistavat kohteiden siirtymisen kohti regeneratiivisia toimintamalleja.

Keskeiset käsitteet

regeneratiivinen kehitys; regeneratiivinen matkailu; regeneratiiviset matkailutuotteet ja -palvelut; regeneratiivisen matkailun tuotekehitys

Oppimistavoitteet

	Osallistuja
1	Ymmärtää regeneratiivisen kehityksen ja regeneratiivisen matkailun käsitteen
2	Analysoi matkailun uudistavan kehityksen periaatteita pk-yritysten näkökulmasta
3	Ymmärtää regeneratiivisen ajattelutavan matkailutuotteiden kehittämisessä
4	Soveltaa uudistavan kehityksen periaatteita matkailutuotteisiin ja -palveluihin sekä niiden kehitysprosessiin

Johdanto

Tämä moduuli koostuu kahdesta seuraavasta sessiosta:

1. Johdatus uudistavaan matkailuun. Tässä sessiossa tarkastellaan uudistavan kehityksen käsitettä ja sen soveltamista matkailukontekstissa pk-yritysten näkökulmasta.
2. Regeneratiivisen matkailun tarjoukset. Tämä sessio lisää ymmärrystä erilaisista regeneratiivisen matkailun tuotteista ja palveluista sekä niiden kehittämisestä.

Sisältö

Tämä moduuli koostuu seuraavista sisällöistä:

1. Kaksi luentodiasarjaa, yksi per sessio, keskeisistä kohdista sisältäen parhaita käytäntöjä
2. Case-tutkimus regeneratiivisen matkailun soveltamisesta matkailualan pk-yrityksissä
3. Luettelo videoista ja verkkolukemisesta
4. Aktiviteetit

Moduuli 4: Monimuotoisuus ja osallisuus

Inklusiivinen matkailu tarkoittaa sellaisten matkakokemusten luomista, jotka ovat saavutettavia ja vastaanottavaisia kaikille iästä, kyvyistä, kulttuuritaustasta tai taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Se poistaa esteitä – fyysisiä, tiedollisia ja sosiaalisia – jotta kaikki ihmiset voivat nauttia matkailukokemuksesta mukavasti ja turvallisesti.

Esteetön matkailu tarkoittaa matkailukokemusten suunnittelua ja tarjoamista, joita kaiken kykyiset ihmiset voivat käyttää ja nauttia, mukaan lukien fyysisesti, aistillisesti tai kognitiivisesti vammaiset. Tässä tarkastelemme esteettömyyttä neljästä eri näkökulmasta: liikkuvuus, kuulo, näkö ja neurologinen esteettömyys. Esteetön matkailu keskittyy esteiden poistamiseen liikenteessä, majoituksessa, nähtävyyksissä ja tiedotuksessa, jotta kaikki voivat matkustaa itsenäisesti, turvallisesti ja ihmisarvoisesti.

Esteettömyys on ihmisoikeuskysymys. Matkailuyritysten ja -kohteiden tulisi kehittää osallistavaa ja esteetöntä matkailua. Se varmistaa yhtäläiset mahdollisuudet ja heijastaa yhteiskuntavastuuta. Se avaa kasvavat markkinat matkailijoille, joilla on erilaisia tarpeita, ja vahvistaa mainetta osoittamalla sitoutumista oikeudenmukaisuuteen ja kestävyYTEEN. Osallisuus on paitsi eettistä myös taloudellisesti älykästä, sillä se houkuttelee enemmän kävijöitä ja on linjassa vastuullisen matkailun globaalien tavoitteiden kanssa.

[Moduuli 4 Monimuotoisuus ja osallisuus](#) sisältää vahvoja ja selkeitä osioita sekä monimuotoisuudesta että osallisuudesta. Matkailupolku tunnustaa tarpeen matkailupalveluille, jotka ovat osallistavia erityyppisille asiakkaille. Saavutettavuus asetetaan sekä oikeuskysymykseksi että kilpailuetuna matkakohteille.

Keskeiset käsitteet

Osallistava matkailu, esteetön matkailu, tasa-arvo, monimuotoisuus

Oppimistavoitteet

	Osallistuja
1	Ymmärtää osallistavan ja saavutettavan matkailun käsitteen
2	Analysoi osallistavan matkailun periaatteita ja prosesseja pk-yritysten näkökulmasta
3	Ymmärtää osallistavaa matkailua ja esteetöntä matkailun kohderyhmiä
4	Soveltaa esteettömän matkailun lähestymistapoja ja työkaluja matkailuliiketoiminnassa

Johdanto

Tämä moduuli koostuu kahdesta seuraavasta sessiosta:

1. Osallistava matkailu

2. Matkailupalveluiden saavutettavuus

Sisältö

Tämä moduuli koostuu seuraavista sisällöistä:

1. Kaksi luentodiasarjaa, yksi per sessio, keskeisistä kohdista sisältäen parhaita käytäntöjä
2. Esimerkkejä ja parhaita käytäntöjä
3. Luettelo videoista ja verkkolukemisesta
4. Aktiviteetit

Moduuli 5: Uudet teknologiat ja älykäs matkailu

Matkailun uudet teknologiat viittaavat edistyneisiin digitaalisiin innovaatioihin, kuten tekoälyyn (AI), koneoppimiseen, laajoihin kielimalleihin, big dataan, alustoihin ja immersiiivisiin teknologioihin, kuten metaversumiin. Nämä teknologiat muuttavat matkailua yksinkertaisista verkkotapahtumista älykkäiksi, vuorovaikutteisiksi ja kokemuspohjaisiksi järjestelmiksi. Tekoäly mahdollistaa matkailupalveluiden tunnistamisen, analysoinnin, oppimisen ja toiminnan, mikä tukee markkinointia, myyntiä, liikkuvuutta ja yksilöllistä matkasuunnittelua. Multimodaalinen tekoäly voi toimia jatkuvana digitaalisena matkakumppanina, joka ymmärtää tekstiä, kuvia ja videoita, kun taas ultrarealistiset digitaaliset ihmiset ja avatarit mahdollistavat immersiiiviset simulaatiot ja virtuaaliset kohtaamiset. Yhdessä nämä kehitysaskeleet tukevat "loppumatonta matkailua", jossa matkakokemukset ulottuvat yhden matkan ulkopuolelle ja integroituvat arkipäivän digitaaliseen elämään.

Älykäs matkailu rakentaa näitä uusia teknologioita parantaakseen koko matkailuekosysteemiä matkan kaikissa vaiheissa – ennen matkaa, matkan aikana ja sen jälkeen. Se edustaa perinteisen e-matkailun kehitystä kohti älypuhelinpohjaisia, datalähtöisiä ja tekoälyllä varustettuja kokemuksia, jotka matkailijat, matkakohteet ja teknologia luovat yhdessä. Älykäs matkailu keskittyy paitsi tehokkuuteen ja personointiin, myös laajempiin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin. Eurooppalaisten ja YK:n viitekehysten mukaan älykäs matkailu asettaa etusijalle esteettömyyden, kestävyuden, digitalisaation sekä kulttuuriperinnön ja luovuuden. Älykäs kohde hyödyntää strategisesti teknologiaa ja innovaatioita tehdäkseen matkailusta osallistavaa, ympäristöystävällistä ja hyödyllistä sekä vierailijoille että asukkaille, samalla tukien paikallista kulttuuria, luovia aloja ja pitkän aikavälin alueellista kehitystä.

[Moduuli 5 Uudet teknologiat ja älykäs matkailu](#) käsittelee vihreää ja digitaalista siirtymää ja asettaa ne olennaisiksi kilpailukykyisemmän, joustavamman ja kestävämmän eurooppalaisen matkailuekosysteemin rakentamisessa.

Keskeiset käsitteet:

Digitaalisen matkailun transformaatio, e-matkailun kehystys, älykäs matkailu ja älykäs matkailu 2.0 (Metaverse), ihmisen ja ei-inhimillisten toimijoiden yhteys matkailussa, empaattiset kasvitieteelliset matkailukokemukset, uudet tekoälyteknologiat, älykäs matkailu, älykkäät kohteet

Oppimistavoitteet

	Osallistuja
1	Tunnistaa digitaalisen muutoksen perusteet: e-matkailu, älykäs matkailu ja älykäs matkailu 2.0 (metaversumimatkailu)
2	Ymmärtää digitaalisen matkailun ihmisen ja ei-inhimillisen näkökulman välisiä lähestymistapoja
3	Saa tietoa uusista teknologioista ja niiden vaikutuksista organisaation strategiaan ja toimintaan
4	Ymmärtää älykkään matkailun ja älykkäiden matkailukohteiden käsitteet
5	Analysoi älykkään matkailun periaatteita ja prosesseja pk-yritysten näkökulmasta
6	Ymmärtää älykkään matkailun kokonaisvaltaisena lähestymistapana sekä strategisella että operatiivisella tasolla

Johdanto

Tämä moduuli koostuu yhdestä sessiosta seuraavasti:

1. Uudet teknologiat
2. Älykäs matkailu ja älykkäät matkailukohteet

Sisältö

Tämä moduuli koostuu seuraavista sisällöistä:

1. Kaksi luentodiasarjaa, yksi per sessio
2. Esimerkkejä ja parhaita käytäntöjä
3. Luettelo videoista ja verkkolukemista
4. Aktiviteetit

Koulutusmenetelmät

Kaikissa INSPIRES Train the Trainer -ohjelman koulutusmoduuleissa oli erilaiset koulutusmenetelmät. Menetelmät ja lähestymistavat esitellään tässä luvussa. Kertojat voivat myöhemmin hyödyntää näitä menetelmiä ja työkaluja rakentaessaan pk-yritysten valmiuksia omilla alueillaan. Viisi menetelmää ovat ennakointi, tapaustutkimukset, systeemiajattelu, yhteiskehittäminen ja testaus. Tässä esittelemme menetelmän ja selitämme sen hyödyt sekä kouluttajille että pk-yrityksille.

Ennakointi

Ennakointi tarkoittaa mahdollisten tulevaisuuksien ennakointia tietyistä näkökulmasta. Se tukee päätöksentekoa organisaatio- ja yksilötasolla. Ennakointiprosessi koostuu eri vaiheista – aikaperspektiivin asettamisesta, tiedon keräämisestä, tiedon analysoinnista, tulosten hyödyntämisestä ja seurannasta – vaihtoehtoisten tulevaisuuksien systemaattiseksi ennakoimiseksi. Ennakointi on yhteiskehittämistä.

Ennakointimenetelmä ja -työkalut auttavat yrityksiä suunnittelemaan päätöksentekoaan ja toimintaansa halutun tulevaisuuden vision saavuttamiseksi. Ennakointi auttaa yrityksiä varautumaan epävarmuustekijöihin ja hyödyntämään tulevaisuuden mahdollisuuksia tehokkaammin. Se voi myös parantaa yrityksen kykyä reagoida nopeasti muuttuviin olosuhteisiin ja kilpailutilanteisiin. Näistä syistä se on hyödyllinen lähestymistapa koulutettaessa riskienhallintaa ja riskinsietokykyä pk-yrityksille.

Pienille yrityksille ennakoitiprosessi voi olla kevyt, koska niillä ei usein ole resursseja tai välttämättä tarvetta järjestää ennakoititoimintaa samalla tavalla kuin suuremmilla toimijoilla. Jopa pieni yritys voi hyödyntää ennakoitiprosessin peruselementtejä, kuten tarvittavan tiedon etsimistä, sen merkityksen pohtimista suunnittelutyössä sekä keskittymistä tulevaisuuden kuvittelemiseen ja tekemiseen. Hyödynnettäviä tulevaisuuden ennakoinnin työkaluja ovat esimerkiksi Futures Wheel, skenaariot, PESTLE, megatrendianalyysi, trendit ja heikot signaalit.

Case-tutkimukset

Case-tutkimus on todellinen tai realistinen esimerkki liiketoimintatilanteesta, joka auttaa osallistujia tutkimaan, miten tiettyihin haasteisiin on puututtu ja mitä ratkaisuja on käytetty. Se tarjoaa konkreettista kontekstia abstraktin teorian sijaan. Näin osallistujat voivat nähdä, miten käsitteet näkyvät jokapäiväisessä työssä.

Case-tutkimusten käyttäminen pk-yritysten työpajoissa auttaa osallistujia osallistumaan aktiivisesti, vertailemaan kokemuksiaan ja tunnistamaan käytännön ideoita, joita he voivat soveltaa omaan liiketoimintaansa. Tämä menetelmä kannustaa myös keskusteluun, pohdintaan ja ongelmanratkaisuun, mikä tekee oppimiskokemuksesta merkityksellisemmän ja mieleenpainuvan.

Pienelle matkailuyritykselle tapaustutkimusten ymmärtäminen tarjoaa inspiraatiota, osoittaa, mikä toimii samankaltaisissa tilanteissa, ja korostaa, miten muut ovat onnistuneesti ottaneet käyttöön liiketoimintakäytäntöjä. Tapaustutkimukset antavat yrityksille mahdollisuuden vertailla itseään, havaita parannusmahdollisuuksia ja vähentää riskejä oppimalla jonkun toisen kokemuksesta.

Systeminen ajattelu

Systeminen ajattelu on lähestymistapa, jolla pyritään ymmärtämään, miten tilanteen, organisaation tai ympäristön eri elementit ovat yhteydessä toisiinsa. Sen sijaan, että ongelmia tai tehtäviä tarkasteltaisiin erikseen, systeminen ajattelu auttaa osallistujia näkemään kokonaiskuvan: miten syyt ja seuraukset heijastuvat ihmisiin, prosesseihin, luontoon ja yhteisöihin.

Pk-yritysten työpajassa systeemiajattelun käyttö auttaa osallistujia paljastamaan piileviä yhteyksiä matkailuyritysten, paikallisyhteisöjen, luonnon ja vierailijoiden välillä, mikä helpottaa perimmäisten syiden tunnistamista pelkkien oireiden hoitamisen sijaan. Se tukee myös yhteistyöhön perustuvaa ongelmanratkaisua, koska jokainen pk-yritys tuo mukanaan osan järjestelmää, ja näiden kartoittaminen yhdessä rakentaa yhteistä ymmärrystä ja synnyttää uusia näkemyksiä.

Pienelle matkailuyritykselle systeminen ajattelu parantaa päätöksentekoa osoittamalla, miten hinnoittelu-, markkinointi-, kumppanuus- tai ympäristötoimien valinnat vaikuttavat laajempaan ekosysteemiin, josta yritys on riippuvainen. Se vahvistaa selviytymiskykyä korostamalla haavoittuvuuksia. Mikä tärkeintä, se auttaa pienyrityksiä ymmärtämään, miten niiden toiminta edistää yhteisön ja ympäristön hyvinvointia – regeneratiivisen matkailun keskeisiä periaatteita.

Yhteiskehittäminen

Yhteiskehittäminen on yhteistyöhön perustuva menetelmä, jossa osallistujat työskentelevät yhdessä ideoiden luomiseksi, ratkaisujen kehittämiseksi tai uuden luomiseksi. Sen sijaan, että kouluttaja tai organisaatio suunnittelisi kaiken etukäteen, prosessiin osallistuvat aktiivisesti oppijat, sidosryhmät tai käyttäjät lopputuloksen muokkaamiseen. Sitä käytetään yleisesti oppimisympäristöissä, palvelumuotoilussa, innovaatioprojekteissa ja tiimien kehittämisessä. Yhteiskehittämismenetelmät on helppo mukauttaa sekä paikan päällä että verkossa toimiviin oppimisympäristöihin hyödyntämällä esimerkiksi yhteiskehittämispohjaa, prototyyppointeja tai yhteiskirjoittamisen malleja.

Yhteiskehittämismenetelmät lisäävät usein osallistujien sitoutumista, koska ihmiset ovat motivoituneempia, kun he voivat aktiivisesti osallistua ideoiden tai ratkaisujen muokkaamiseen sen sijaan, että he vain vastaanottaisivat tietoa passiivisesti. Se johtaa myös parempiin tuloksiin, sillä erilaisten kokemusten ja näkökulmien yhdistäminen johtaa yleensä rikkaampiin oivalluksiin. Toinen keskeinen etu on vahvempi sitoutuminen: kun osallistujat itse auttavat luomaan jotain, he

tuntevat omistajuutta tulokseen ja todennäköisemmin tukevat sitä ja käyttävät sitä käytännössä. Yhteiskehittäminen rakentaa myös yhteistä ymmärrystä ryhmän sisällä, koska tiivis yhteistyö auttaa yhdenmukaistamaan odotuksia ja vähentää väärinkäsityksiä. Lopuksi se voimaannuttaa osallistujia arvostamalla heidän asiantuntemustaan ja rakentamalla itseluottamusta, samalla vahvistaen luottamusta ja yhteisöllisyyttä ryhmän sisällä yhteistyön kautta.

Matkailualan pk-yrityksissä yhteiskehittämisestä on monia etuja. Yhteiskehittäminen auttaa pk-yrityksiä luomaan uusia ideoita ja testaamaan niitä nopeasti työntekijöiden, asiakkaiden tai kumppaneiden kanssa. Ottamalla asiakkaat tai loppukäyttäjät suoraan mukaan luomisprosessiin pk-yritykset saavat syvempää tietoa todellisista tarpeista, motivaatioista ja kipukohtista. Kun työntekijät osallistuvat uusien prosessien, ratkaisujen tai palveluiden kehittämiseen, he tuntevat itsensä arvostetuiksi ja osallisiksi strategiseen kehitykseen. Yhteiskehittäminen vahvistaa luottamusta ja uskollisuutta, koska asiakkaat tuntevat tulevansa kuulluiksi ja osallisiksi.

Testaus

Testaus on jäsenelty tapa kokeilla uutta teknologiaa, sovellusta tai järjestelmää kontrolloidussa ympäristössä sen toiminnan tarkistamiseksi ennen sen täydellistä käyttöönottoa. Se auttaa tunnistamaan ongelmat varhaisessa vaiheessa, ymmärtämään, miten ratkaisu sopii todellisiin työtilanteisiin, ja keräämään palautetta käyttäjiltä. Koulutuksissa osallistujat voivat testata esimerkiksi tekoälytyökaluja, mobiilisovelluksia, kestävän kehityksen ja resurssien seurannan työkaluja sekä markkinoinnin automaatiotyökaluja.

Testaamisen käyttö pk-yritysten työpajoissa auttaa osallistujia oppimaan tekemällä pelkän kuuntelemisen sijaan. He voivat kokeilla oikeita teknologioita, nähdä, miten ne käyttäytyvät omassa kontekstissaan, ja keskustella oivalluksista vertaistensa kanssa. Tämä käytännönläheinen kokemus auttaa oppimaan paremmin ja lisää itseluottamusta teknologiapäätöksiä varten. Käytännön kokeilu voi auttaa pk-yrityksiä tekemään älykkäämpiä digitaalisia valintoja.

Pienelle matkailuyritykselle testauksen ymmärtäminen tuo mukanaan riskien vähenemisen uusien digitaalisten työkalujen, kuten varausjärjestelmien, asiakassovellusten tai tekoälypohjaisten palveluiden, käyttöönotossa. Testaamalla ennen investointeja yritys voi välttää kalliita virheitä, parantaa tehokkuutta ja valita ratkaisuja, jotka aidosti tukevat asiakaskokemusta.

Johtopäätös

INSPIRESin koulutusohjelma on suunniteltu vahvistamaan Euroopan matkailuekosysteemin valmiuksia tarjoamalla kouluttajille tietoa, työkaluja ja pedagogisia lähestymistapoja, joita tarvitaan pk-yritysten tukemiseen niiden vihreässä, digitaalisessa ja resilienssiä edistävässä siirtymässä. Viisi koulutusmoduulia – riskienhallinta ja resilienssi, kiertotalous, uudistava matkailu, monimuotoisuus ja osallisuus sekä uudet teknologiat ja älykäs matkailu – heijastavat EU:n matkailun siirtymäpolun keskeisiä prioriteetteja ja vastaavat suoraan matkailuyritysten muuttuviin tarpeisiin eri alueilla.

Jokainen moduuli tarjoaa yhdistelmän teoreettisia perusteita, käytännön esimerkkejä ja käytännön harjoituksia varmistaen, että kouluttajat voivat soveltaa materiaalia erilaisiin paikallisiin konteksteihin. Ohjelma korostaa pitkän aikavälin kestävyden, strategisen ennakkoinnin, osallisuuden ja digitaalisen muutoksen merkitystä menestyvien ja tulevaisuuteen suuntautuneiden matkailualan pk-yritysten olennaisina osina. Todellisten tapaustutkimusten, yhteiskehittämisharjoitusten, systeemiajattelutyökalujen ja testausharjoitusten avulla kouluttajia tuetaan vuorovaikutteisten, relevanttien ja pienten yritysten arkipäivän todellisuuteen pohjautuvien oppimisympäristöjen luomisessa.

Esitellyt metodologiset lähestymistavat – ennakointi, tapaustutkimukset, systeemiajattelu, yhteiskehittäminen ja testaus – muodostavat monipuolisen työkalupakin, jota kouluttajat voivat käyttää antaakseen pk-yrityksille valmiudet ennakoida muutoksia, innovoida ja tehdä yhteistyötä paikallisissa ekosysteemeissä. Nämä menetelmät auttavat pk-yrityksiä kääntämään abstrakteja käsitteitä konkreettisiksi toimiksi, vahvistamaan kestävyttään häiriöille, parantamaan resurssitehokkuutta ja kehittämään matkailutuotteita ja -palveluita, jotka elvyttävät paikallisia ympäristöjä ja yhteisöjä. Kouluttajan opas on käytännöllinen työkalu tiedonvälittäjille tiedon siirtämiseen paikalliselle tasolle.

INSPIRES Train the Trainer -ohjelman tavoitteena on rakentaa verkosto, joka nopeuttaa siirtymistä kohti kestävämpää, osallistavampaa ja teknologisesti kyvykkäämpää matkailualaa Euroopassa. Edistämällä yhteistä oppimista, käytännön kokeiluja ja alueiden välistä yhteistyötä ohjelma edistää vahvempaa matkailuekosysteemiä – sellaista, joka on paremmin valmistautunut navigoimaan epävarmuudessa, omaksumaan innovaatioita ja johtamaan muutosta kohti kukoistavaa tulevaisuutta.

Viitteet

Euroopan komissio. 2022. Matkailun siirtymäpolku: EU:n strategia vihreän ja digitaalisen muutoksen vauhdittamiseksi. Viitattu 19.11.2025. Saatavilla osoitteessa <https://transition-pathways.europa.eu/tourism/ttp-reports/tourism-transition-pathway-eu-strategy-boost-green-and-digital-transformation> .

INSPIRES Kouluttakaa kouluttajia -ohjelma . 2025. Kestävien innovatiivisten käytäntöjen, resilienssin ja voimaannuttamisen aloitteet matkailualan pk-yrityksissä -hanke. Lapin ammattikorkeakoulu. Viitattu 19.11.2025, saatavilla osoitteessa <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/inspires/home/>